

CU PRIVIRE LA LOCUIREA COȚOFENI DE LA DEVA-“MĂGURA MIȘOVEȚ” (JUD. HUNEDOARA)

Pe teritoriul actual al orașului Deva, locuirea umană s-a succedat de-a lungul epocilor preistorice, arealul oferind condiții bune pentru un habitat de lungă durată, aceasta mulțumită în bună măsură luncii fertile a Mureșului. Un mediu ospitalier au oferit însă și văile micilor afluenți ai Mureșului, izvorâți din Munții Poiana Ruscă.

Începând cu eneoliticul, deteriorarea relativei stări de acalmie a evenimentelor a îndemnat comunitățile umane să prefere locurile mai puțin expuse eventualilor agresori care ar fi străbătut culoarul Mureșului, întemeind așezări în zona deluroasă de la sud de actualul oraș. O asemenea așezare, de mai mici dimensiuni, data fiind amplasarea ei pe platoul unui deal, este cea de la Mișoveț, asupra căruia doresc să atrag atenția prin aceste rânduri.

În vara acestui an, împreună cu colegii Dorin Petresc și Mircea Gligor, ne-am deplasat la fața locului în scopul efectuării unei periegeze. Dealul în discuție numit, Măgura Mișoveț, este o formațiune stâncoasă din rocă andezitică, situată la aproximativ 2 km. spre vest de orașul Deva (fig. 1). Partea superioară se prezintă sub forma unui platou mărginit de pante abrupte, singura cale accesibilă fiind cea dinspre nord est. Natura rocii a atras atenția în timpurile moderne, astfel că dealul a devenit o sursă de piatră de bună calitate pentru diverse

la distrugerea unei părți din așezarea preistorică, în zona sud-vestică. Pe de altă parte tocmai această exploatare a făcut posibilă semnarea așezării demult acoperite de pământ și de copaci platoul împădurindu-se în timp. Ca urmare locul a ajuns și în atenția arheologilor, urma unei secțiuni de sondaj cunoscându-se aproximativ

(Andrițoiu 1975, 395), a cărui strat de cultură este de aproximativ 50 cm. Se pare însă că o investigație mai amplă nu s-a efectuat, de aici și demersul prezentei comunicări.

Revenind la acțiunea întreprinsă de noi, deplasându-ne pe marginea vestică a platoului am observat fragmente de vase printre rădăcinile copacilor, expuse de alunecarea pământului ploile din perioada precedentă. Mergând pe curba amestecat cu resturi vegetale, am descoperit în trei locuri apropiate unul de altul fragmente mai mari și mai mici de vase, unele acoperite cu decoruri specifice culturii Coțofeni, încadrabile în faza a treia a evoluției acesteia și foarte puțin material litic, constând din așchii de silix și cuarțit.

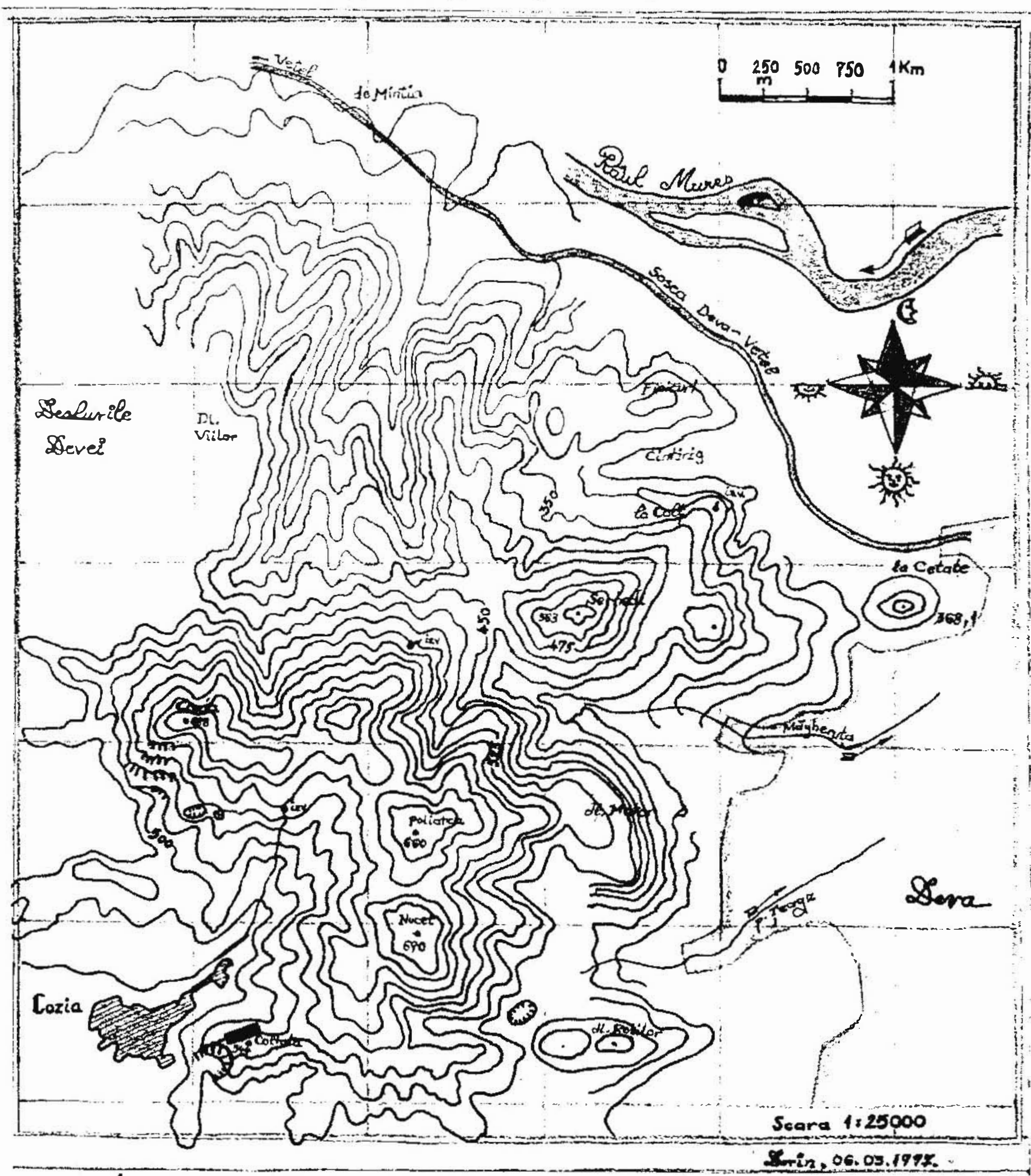
Ceramica reprezentată de cea mai mare parte a fragmentelor este cea de uz comun, un singur fragment de mici dimensiuni atestând prezența cel puțin a unui produs de ceramică fină (Roman 1976, 18-19). Este vorba de o mică parte din buza unui vas de dimensiuni reduse, din pastă neagră amestecată cu nisip fin, decorat în partea superioară cu linii incizate oblice paralele, iar dedesubt în registre, un decor cu aparență de grilă, obținut prin incizii punctate (fig.2/2).

Ceramica de uz comun a fost obținută tot cu un aport de nisip la materialul argilos. De culoare brun-cărâmbie, prezintă o suprafață cu asperități. Desigur și aciditatea solului de pădure a contribuit la aspectul ei actual. Printre fragmentele recuperate se află: o parte din peretele unui vas cu toartă, nedecorat (fig.2/11), fragment de perete de vas decorat cu linii incizate în formă de ramură de brad, despărțite prin linii verticale (fig.2/8), fragmente decorate cu linii paralele oblice (fig.2/9) sau în rețea (fig.2/7), parte din buza unui vas cu brâu în relief sub marginea superioară și linii paralele dedesubt (fig.2/10), o alta decorată cu creștături pe marginea exterioară (fig.2/6) și încă una cu creștături pe partea exterioară și incizii (fig.2/3). Am reținut și un fragment de toartă decorată cu șiruri paralele de incizii punctate și cu linii paralele pe laterale (fig.2/1) și un fragment de perete decorat prin împunsături succesive în coloane paralele (fig.2/5).

La un loc cu ceramica se aflau bucăți de chirpici ars cu urmele de pari și nuiiele conservate, indicând existența unor locuințe de suprafață cu pereți din împletitură de nuiiele lutuite. Sub acestea se aflau fragmente din roca dealului de dimensiuni mai mici sau mai mari.

Analizând cele de mai sus se poate spune cu certitudine că avem de-a face cu o așezare Coțofeni aparținând fazei a treia, caracteristic acestei etape pentru Transilvania fiind amplasarea pe înălțimi (Roman 1976, Ciugudean 2000,16-17). Acoperind probabil întreg platoul Măgurii Mișoveț, cu

locuințe de suprafață, oferea o bună vizibilitate spre valea Mureșului și spre văile și dealurile învecinate, până spre culoarul Streiului.

Legenda:

- drieră

- perimetrul sanctariului arheologic

Colfata = Magura Mișoveț

Fig. 1. Harta dealului Mișoveț și a dealurilor Devei

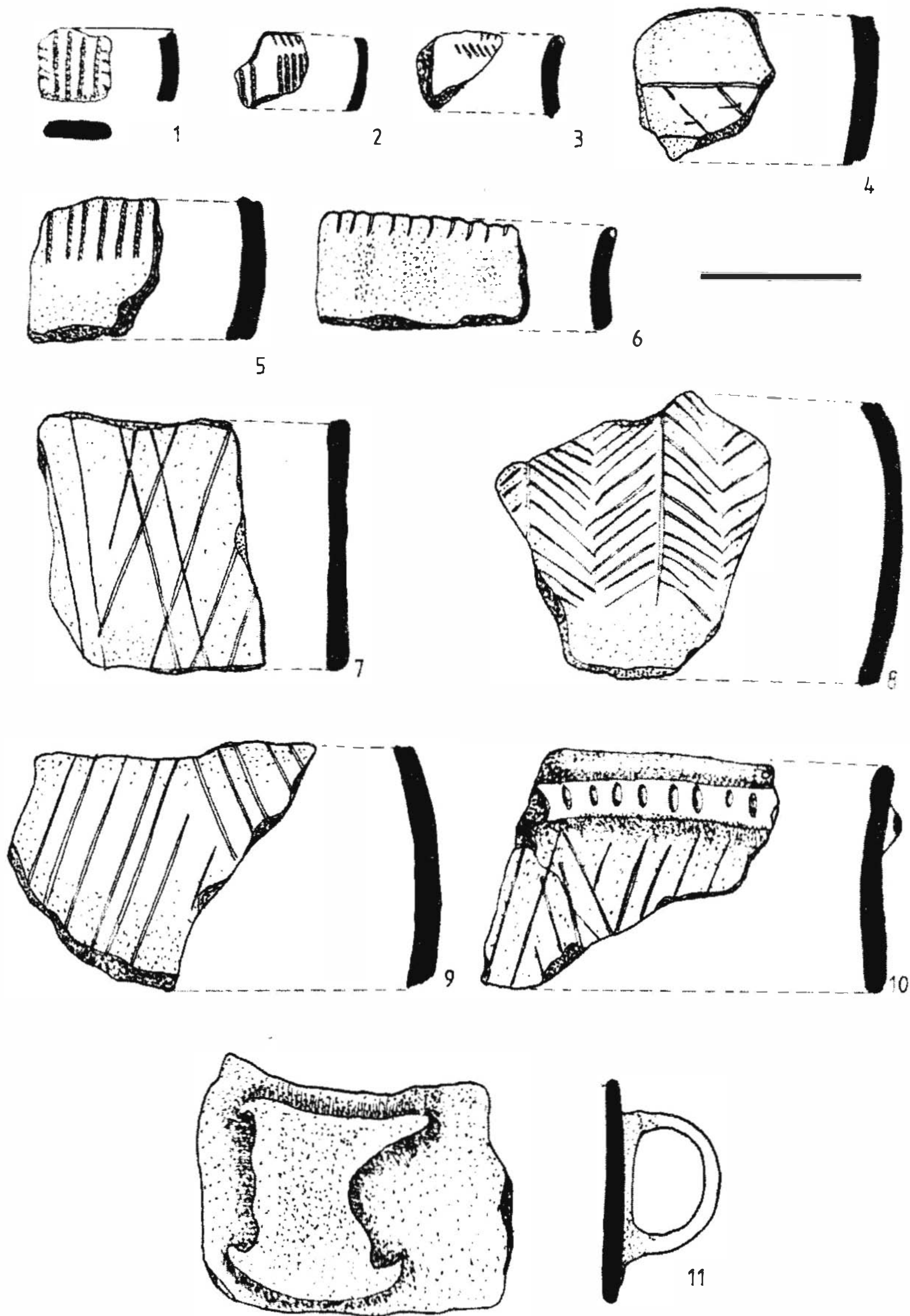

Fig. 2. Materialul ceramic Coțofeni de la Deva-„Măgura Mișoveț”

În cadru mai larg, această așezare nu este singulară în zona Devei. Este știut faptul că pe dealul Cetății s-au evidențiat locuiri de la poale până spre vârf: la sudul orașului, pe dealul unde se află amplasat cartierul „Micro15”, de asemenea s-a descoperit o așezare Coțofeni (Andrițoiu 1975, 394). În apropierea Mișovețului, pe dealul Piatra Coziei s-a descoperit o alta (probabil contemporană) (Andrițoiu 1975, 395), iar pe dealul Almașului la fel (această așezare a fost deja distrusă aproape complet de exploatarea pietrei). Privind aspectul unor culmi vecine Măgurii Mișoveț, este foarte probabil ca și pe acestea să-și fi durat locuințe purtătorii culturii Coțofeni (mă refer la Mișovețul Mare și Nucet). Viitoare periegeze, pe care le avem în plan, ne vor

Revenind la Măgura Mișovețului, în prezent, aproape jumătate din suprafața ei a fost distrusă de carieră. Prin urmare, ținând cont de cele prezentate, consider că așezarea ar trebui să intre în atenția investigațiilor amănunțite, prin deschiderea unor secțiuni și măcar a unei suprafețe mai mari pentru a obține date cu privire la întinderea ei, atât ca suprafață cât și în timp. Am convingerea că cele surprinse în urma unei asemenea investigații vor aduce completări necesare privitoare la istoria comunităților Coțofeni, chiar dacă beneficiem deja de două monografii generale a acestora. Pe de altă parte, amânarea cercetării în teren va duce la pierderea definitivă a sitului, datorită carierei care va avansa în următorii ani. Avem deja, din păcate, asemenea exemple.

ANTONIU MARC

Universitatea „1 Decembrie 1918”

Alba Iulia

BIBLIOGRAFIE

- Andrițoiu 1975 - Ioan Andrițoiu, *Mărturii ale dezvoltării societății omenești pe teritoriul Devei, în vremurile străvechi în Sargetia XI-XII, 1974-1975, 393-399.*
- Roman 1976 - Petre Roman, *Cultura Coțofeni, București, 1976.*
- Ciugudean 2000 - Horia Ciugudeanu, *Eneoliticul final în Transilvania și Banat: Cultura Coțofeni, Timișoara, 2000.*

ABOUT THE COȚOFENI HABITATION FROM DEVA-“MIȘOVEȚ HILL” (HUNEDOARA COUNTY)

SUMMARY

In the prehistorically times, Deva area and its neighborhoods offered good conditions for a long habitation of the Coțofeni community members. These established their settlements upon the Citadel Hill and other hills, south from Deva, wich offered a strategically placement and a long distance visibility. Such settlements were attested by the past archeological searches, upon the Cozia Stone Hill and in Micro 15 district.

In the same context it's placed the settlement from the Mișoveț Hill, where we found some pottery fragments, typical for Coțofeni III period, after an archeological prospecting. It becomes more then necessary a systematic search of the site in the near future, other way we will loose it definitively, because of the andesitic stone extraction from the quarry of the hill we talk about.

EXPLANATION OF FIGURES

Fig. 1. Map of the Mișoveț Hill and Deva Hills

Fig. 2. Ceramic material belonging to Coțofeni settlement from Mișoveț Hill.